

Братовбивство

Франц Кафка

Доведено, що вбивство сталося за таких обставин.

Того ясного місячного вечора, годині о дев'ятій, Шмар, убивця, став на розі, де Везе, його жертва, виходив з вулички, в якій була його контора, й мав завернути у вуличку, де мешкав.

Холодне вечірнє повітря проймало до кісток. А Шмар в лише в легенькому синьому костюмі, та ще й піджак нарозхрист. Але холоду Шмар не відчував; до того ж він весь час ворухився. Знаряддя вбивства — щось середнє між багнетом і кухонним ножем — він тримав наготові, міцно стискаючи його в руці. Він ще раз оглянув того ножаку; лезо зблиснуло в місячному сяйві; але Шмарові цього було замало — він ударив ним у брукований цеглою хідник, аж іскри посипались; потому, либонь, пошкодував і заходився правити лезо об підшву чобота, так немовби водив смичком по струнах скрипки; стоячи на одній нозі й нахилившись уперед, він прислухався до шурхання ножа об чобіт і водночас до звуків у тій фатальній бічній вуличці.

Але чому все це терпляче спостерігав місцевий підприємець Паллада з вікна на третьому поверсі свого будинку по сусідству? Людська душа — темний ліс! Високо звівши комір халата, підперезаного на великому череві, Паллада поглядав униз і похитував головою.

А через п'ять будинків, на другому боці вулиці, пані Везе, накинувши поверх нічної сорочки лисяче хутро, також виглядала з вікна свого чоловіка, що цього вечора затримувавсь як ніколи надовго.

Нарешті на дверях у конторі Везе дзенькнув дзвоник, дзенькнув аж надто гучно як для дверного дзвоника, його звук злетів над містом, злетів аж до неба, і Везе, цей трудяга, котрий допізна засиджується в своїй конторі, виходить з будинку, хоч у цій вуличці його ще й не бачать, а про те, що він вийшов, лише здогадуються із дзвінка; і бруківка одразу починає відлічувати його спокійні кроки.

Паллада вихиляється далеко з вікна, щоб нічого не проґавити. Пані Везе той дзвоник заспокоює, і вона з брязкотом причиняє вікно. А Шмар стає навколішки; оголені в нього наразі лише руки й обличчя, і він припадає ними до бруківки. Там, де все холодне, як лід, у Шмара все палає.

Саме на межі, де розходяться вулички, Везе стає, тільки ціпочком своїм спирається вже за рогом. Таке собі дивацтво. Його погляд привабило нічне небо, темно-синє й золотисте. Нічого не підозрюючи, він милується небом, безтурботно пригладжує чуба під трохи збитим набакир капелюхом; але там, угорі, ніщо й не ворухнеться, щоб натякнути йому про події найближчих хвилин; усе лишається на своїх незбагнених, безглузких місцях. Власне, нічого дивного в тому, що Везе рушає далі, нема, але рушає він під Шмарів ніж.

— Везе! — гукає Шмар, уже звівшись навшпиньки й замахнувшись рукою зі

спрямованим сторчма вниз ножом. — Везе! Юлія марно чекає!

І Шмар вганяє свого ножаку — праворуч у горлянку, й ліворуч у горлянку, а за третім разом глибоко в живіт. Якщо проткнете водяного щура, то почувєте такий самий звук, який оце видав Везе.

— Готово! — сказав Шмар і відкинув ножа, цей непотрібний уже закривавлений баласт, убік, аж до сусіднього будинку. — Яка ж то насолода — вбивати! Яка полегкість, яка окриленість на душі, коли бачиш чужу кров! Везе, старий нічний блукальцю, друже, брате-випивако, тепер ти просочишся в темні щілини на бруківці. Чому ти — не просто налитий кров'ю пузир, щоб я сів на нього, а він луснув і ти безслідно щез? Одначе не все збувається, не всі солодкі мрії сповнюються; важкий твій тлін лежить під ногами, і йому не страшні вже навіть копняки. Що ж означає оце німе твоє запитання?

Паллада, ледве стримуючи в собі жовч, стоїть на порозі своїх розчахнутих двостулкових дверей.

— Шмаре! Шмаре! Я все бачив, ти нічого не приховаєш!

Шмар і Паллада втуплюються один в одного. Паллада задоволений, Шмар не знає, що сказати.

Геть постаріла від жаху, в супроводі гурту людей з одного і з другого боку, підбігає пані Везе. Хутро на ній розхристується, вона припадає до свого чоловіка, її тіло під нічною сорочкою належить йому, лисяче хутро, що вкрило цю подружню пару, наче трава — могилу, належить натовпу.

Шмар, ледве стримуючи нудоту, що підкочується йому до горла, втикається обличчям у плече поліціанта, і той хутко забирає його з собою.

(Переклав Олекса Логвиненко)